

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Співпраця вчителя з шкільним психологом

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

Освітньо-професійна програма Початкова освіта
(назва програми)

Спеціальність 013 Початкова освіта
(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники:

Цуркан Таїсія Георгіївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) http://elemed.chnu.edu.ua/?page_id=11

Контактний тел. 0507450421

E-mail: t.tsurkan@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації

Очні консультації: **понеділок та середа з 13.00 до 15.00**

Онлайн-консультації: **вівторок та п'ятниця з 14.30 до 16.30**

Очні консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Співпраця вчителя з шкільним психологом» є вибірковою у підготовці фахівців початкової освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і входить до циклу психолого-педагогічних дисциплін. Провідним завданням вивчення курсу є підготовка майбутніх учителів до встановлення партнерства з шкільним психологом, командної роботи задля розвитку особистості молодшого школяра.

Програмою визначено тематичний зміст лекційних та семінарських занять, компетентності (знання, уміння), яких повинен набути здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у процесі навчання, основне методичне забезпечення та складові технології оцінювання навчальних досягнень студентів.

2. Мета навчальної дисципліни полягає у розширенні діапазону теоретичних знань основних проблем, напрямів розвитку взаємодії вчителя і шкільного психолога, а також сформувані у студентів практичні уміння та навички встановлення контакту та співпраці з фахівцями в галузі психології.

3. Пререквізити. «Психологія загальна та вікова», «Педагогічна психологія», «Педагогіка партнерства та лідерства».

4. Результати навчання.

У процесі вивчення курсу студент має набути таких компетентностей:

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Знати:

- загальні закономірності та особливості роботи шкільного психолога;
- специфіку спільної роботи вчителя початкових класів та шкільного психолога;

- особливості командної роботи психолого-педагогічних фахівців задля всебічного і гармонійного розвитку особистості молодшого школяра.

На завершенні вивчення курсу студент має набути таких **програмових результатів**:

ПР-02 Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР-08 Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-13 Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-15 Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР-16 Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

Вміти:

- застосовувати знання, отримані в ході вивчення курсу, для вирішення психодіагностичних завдань, а також в контексті психологічної освіти педагогічних працівників та психологів з питань психічного розвитку дітей;

- аналізувати специфіку спільної роботи вчителя та шкільного психолога.

- встановлювати розвиваючу міжособистісну взаємодію з фахівцями у галузі психології з питань розвитку дітей молодшого шкільного віку.

Критерії успішності – набуття компетентностей та результати навчання.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Співпраця вчителя з шкільним психологом</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3-й	6-й	3,5	105	2	30	-	30	-	45	-	Залік
Заочна	3-й	6-й	3,5	105	2	10	-	-	-	95	-	Залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна (повна)форма повна					Заочна форма					
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИКО–ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ З ШКІЛЬНИМ ПСИХОЛОГОМ											
<i>Тема 1.</i> Навчально-виховний процес у соціально-психологічному аспекті	7	2	2			3	8,5	0,5			7
<i>Тема 2.</i> Шкільний психолог і його роль в освітньому процесі	7	2	2			3	8,5	0,5			7
<i>Тема 3.</i> Головні напрямки і цілі діяльності шкільної психологічної служби	7	2	2			3	9	1			7
<i>Тема 4.</i> Основні види діяльності психолога в закладах освіти.	7	2	2			3	9	1			7
<i>Тема 5.</i> Психологічна освіта вчителя початкових класів.	7	2	2			3	9	1			7
<i>Тема 6.</i> Налагодження співпраці вчителя і шкільного психолога	7	2	2			3	9	1			7
Разом за змістовим модулем 1	42	12	12			18	53	5			42
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ, ІНШИМИ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ											
<i>Тема 1.</i> Психопрофілактична робота з молодшими школярами	12	4	4			4	10	1			9
<i>Тема 2.</i> Психолого-педагогічне консультування молодших школярів	12	4	4			4	10	1			9
<i>Тема 3.</i> Вступ до школи як новий етап у житті дитини. Психологічна перебудова, пов'язана зі вступом	8	2	2			4	9	0,5			7

Тема 2.1. Психопрофілактична робота з молодшими школярами	Підібрати вправи, спрямовані на профілактичну роботу з молодшими школярами.	4/9
Тема 2.2. Психолого- педагогічне консультування молодших школярів	Розробити план консультації з молодшим школярем	4/9
Тема 2.3. Вступ до школи як новий етап у житті дитини. Психологічна перебудова, пов'язана зі вступом дитини до школи та завдання вчителя й психолога на цьому етапі.	Підібрати методики на виявлення готовності дитини до школи.	4/7
Тема 2.4. Проектування навчальних осередків у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб	Підготувати проект навчального осередку у початковій школі.	4/7
Тема 2.5. Робота шкільного психолога з педагогічним колективом.	Підібрати методичний інструментарій для роботи шкільного психолога з педагогічним колективом.	4/7
Тема 2.6. Спільна робота шкільного психолога й вчителя з батьками.	Розробити заняття з батьками молодших школярів та шкільним психологом.	4/7
Тема 2.7. Профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти	Підготувати презентацію на тему «Психічне здоров'я молодших школярів»	3/7
Разом за змістовим модулем 2		27/53
Всього		45/108

6. Освітні технології та методи викладання навчальної дисципліни

Інформаційно-лекційний матеріал, зміст завдань семінарських занять носить проблемний характер і відображає профіль підготовки слухачів.

Під час навчальних занять використовуються традиційні та інтерактивні методи навчання: лекція-візуалізація, проблемна лекція, семінар-діалог,

самостійно-дослідницька робота, проектна діяльність з використанням мультимедіа; розв'язання психолого-педагогічних задач.

7. Форми контролю та оцінювання

Поточний контроль: усне, письмове опитування студента, тестування, есе, творча робота, проект, презентація.

Підсумковий контроль – залік.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Результати **поточного контролю** знань студентів оцінюються в загальній сумі **60 балів** за виконані усі передбачені програмою завдання семінарських занять та завдання самостійної роботи.

Знання підсумкового контролю студентів – екзамену оцінюється у **40 балів**.

Структуру екзаменаційного білету (таких 30 варіантів) складають завдання **трьох рівнів складності**.

1. рівень: 15 тестових завдань. Вибір повної і правильної відповіді оцінюється у **15 балів**.
2. рівень складають два види завдань: А) – встановити поняття, дефініцію за поданим визначенням оцінюється у **4 бали**; В) – дати повне визначення виокремлених понять **оцінюється у 6 балів**.
3. рівень передбачає теоретичне обґрунтування та розкриття основних положень поставленого завдання з опорою на дослідження науковців та власну оцінку явища, процесу і **оцінюється у 5 балів**.

Студент, який виконав усі завдання без жодної помилки відповідно отримує 40 балів, які і сумуються до кількості балів поточного контролю.

Відповідно:

А – «**відмінно**» – якщо студент набрав 90-100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

В, С – «**добре**» – коли студент набрав 75-89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

Д, Е – «**задовільно**» – якщо студент набрав 60-74 бали, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

ФХ – «**незадовільно**» з **можливістю перескладання** – коли студент набрав 35-59 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу

курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «незадовільно» з обов’язковим повним курсом – якщо студент набрав 1-34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загально-гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Розподіл балів, які отримують студенти

	Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (іспит)	Сума	
В с т у п	Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							40	100
	T1	T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6	T1.7	T2.2	T2.3	T2.4	T2.5	T2.6	T2.7		
2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	100

8. Рекомендована література

Основна

1. Бандурка О.М. Основи психології і педагогіки [Текст] : підручник для вищ. навч. закл. МВС України / О.М.Бандурка, В.О.Тюріна, О.І.Федоренко ; МВС України, Нац. ун-т внутр. справ. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. – 335 с.
2. Вікова та педагогічна психологія / За ред. О.В. Скрипченка, Л.В.Долинської, З.В. Огороднійчук та ін. – К., 2001. – С 281-317.
3. Вікова та педагогічна психологія [Текст] : метод. рекомендації / М-во освіти і науки України, Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича ; Уклад. О.С. Тарновська, Н.М. Апетик. – Чернівці : ЧНУ, 2003. – 34 с.
4. Власова О.І. Педагогічна психологія [Текст] : навч. посібник для вищ. навч. закл. / О.І.Власова. – К. : Либідь, 2005. – 399 с. – Бібліогр.: с. 395.
5. Головінський І. Педагогічна психологія [Текст] : навч. посібник для вищої школи / І. Головінський; Ред. О. Сліпушко. – К. : Аконтіт, 2003. – 287 с. – Парал. загол. англ. – Бібліогр.: с. 265-287.
6. Гуменюк О.Є. Психологія інноваційної освіти: теоретико-методологічний аспект [Текст] : монографія / О.Є.Гуменюк ; М-во освіти і науки України, Терноп. нац. екон. ун-т. – Т. : Екон. думка, 2007. – 385 с. : ілюстр., табл. – Бібліогр.: с. 327-354.
7. Забродський М. М. Педагогічна психологія. К., 2000. С. 137– 178.

8. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія [Текст]: (Курс лекцій): Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / В.П.Кутішенко ; М-во освіти і науки України, Ін-т соц. роботи та упр. НПУ ім. М.П.Драгоманова. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 125 с.
9. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія: Навч.посібн. / Т.М.Лисянська – 2-ге вид., випр. і доп. – К.:Каравела, 2012. – 264 с.
- 10.Лисянська Т.М. Педагогічна психологія : Практикум: Навч.посібн. / Т.М.Лисянська – 2-ге вид., випр. і доп. – К.:Каравела, 2009. – 224 с.
- 11.Психолого-педагогічний практикум для вчителів [Текст] : учебное пособие / Н.О.Кордунова. – Луцьк : Вежа, 2003. – 72 с. – Бібліогр.:с.63-71.
- 12.Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч.почіб. – К.: Академвидав, 2007. – 424 с.
- 13.Степанов О.М. Педагогічна психологія: навч.почіб. / О.М.Степанов – К.: Академвидав, 2011. – 416 с.
14. *Mariia Ivanchuk, Taisiia Tsurkan (2022) Features of Joint Work of Family and School in Maintaining Children’s Mental Health in War Conditions. Gdansk Studies. Visions and reality.Volume XVIII, p. 31-41.*
<https://studiagdanskie.pl/resources/html/article/details?id=229786>

Додаткова

1. Цуркан Т. Г., Тимків І. В. Емоційний інтелект – запорука повноцінного психологічного розвитку молодшого школяра. *Актуальні проблеми педагогіки початкової школи в контексті освітньої реформи: зб. наукових праць* / укл. Поясик О.І.,Слипанюк О. В., Ковальчук М.П. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. С.148-153
2. Цуркан, Т.Г. (2017). Ресурсне забезпечення процесу формування педагогічної культури батьків у взаємодії школи і сім’ї. В І. М. Зварич та ін. (Ред.), *Якісна освіта в Україні: тенденції, проблеми, перспективи*, Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 26-28 жовтня 2017 р. (с. 127-129). Чернівці: Чернівецький національний університет.
3. Цуркан, Т. (2020). *Педагогічна культура батьків (Відкриті батьківські студії:)* навчально-методичний посібник / Таїсія Цуркан. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 190 с.

Інформаційні ресурси

1. www.mon.gov.ua
2. <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1679>
3. http://library.kpi.kharkov.ua/NEW/Ped_psix.pdf
4. http://pidruchniki.com/1566021237173/psihologiya/pedagogichna_psihologiya
5. http://lubbook.net/book_211_glava_10_Tema_10_Pedagog%D1%96chna_psi_khol.html
6. <http://library.tneu.edu.ua/index.php/resursy-biblioteky/naukovo-metodychni-materialy/1449-2012-11-27-14-39-54>
7. http://psychlib.com.ua/category/vikova_i_pedagogichna_psihologiya.htm
8. <http://academia-pc.com.ua/product/26>
9. <http://studentam.net.ua/content/view/7490/97/>

